Takshashila Project

॥ इदं वेदस्थानमसंशोधितं ॥

असंशोधित कर्मी

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

॥ श्री गणेशायनमः अथ ऋग्वेदोक्त जातकर्मादि चौलकर्मांत कर्म एकतंत्रेणलिख्यते
तत्रादौस्नानादिनित्यकर्म। तदुर्ध्वंविनायकशांतिकुर्यात् गणेशांबिकयोः पूजनं मातृका
स्थापनं वैश्वदेवः। वृद्धिश्राद्धेनेबलिदानं वरणाकाचारः। पितृ भगिन्यादिद्वारासिंदुरांकित
गणपति पूजनं स्वासनेउपविश्य शिखाबंधनं आचमनं ३ प्राणायामः स्वस्तिनइंद्रो मा
गस्यं सुमुखश्चैकदंतश्चेत्यादिगणपतिस्तुतिः अत्राद्यमासेपक्षेतिथौवासरे एवंगुणा
विशिष्टायामेकालेदेशेच। ममगृहेसकुटुंबस्यसपशोः आयुर्बोपिवृध्यर्थं। मनः शांत्य
नासिध्यर्थं। परमाभ्युदयार्थं ममसुतस्यजातकर्मादि चौलकर्मांतकर्मएकंतंत्रेणकर्मसार
निमित्तं अविघ्नेनकर्मणांसिध्यर्थं। नगवतोगणेशांबिकयोः पूजनमहंकरिष्येयथाविधि

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

नागणेशांबिकयोः पूजनं आचार्यादिब्राह्मणानां पादप्रक्षालनं स्वःपादप्रक्षालनं आचमनं प्राणायामः अथविघ्नः पवित्रेसपूव्याधादक्षार्णेषु अयात्(देशकालयास्त्र' स्मृद्धि च वरणादिउपाद्दरणांपवित्रेतास्तु उपास्मै मधु३ प्रधानसंकल्पः अत्राद्यमासे या र्यमसज्ञातस्यकुमारस्य गर्भोबुयानजनितसकलदोषनिर्हरणायुर्मेधाभिवृद्धिमातृगर्भमल प्राशनशुद्धानाधन्नस्यवर्चसेनजलग्रहयायुर्बलसक्षणफलसिद्धिबीजगर्भसमुद्भवेनोनिब र्हरणायुरभिवृद्धिअवदारसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंकरिष्यातिक्रांतजातकर्मादिचौलक र्मांतकर्मतंत्रेणगृह्यकरिष्ये।तदंगत्वेन आचार्यादिब्राह्मणानांवरणंचपुण्याहवाचनंचाग्नि क रिष्ये आचार्यादिब्राह्मणांश्चादरेणवृतास्मः आचार्यादिनांचंदनादिसपूज्य कुंडलमु

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

रिस्तारिरानं। स्तिवाचनं। अभिरेह्याशिर्वादः। अस्ययगस्य। र्वकं एवंकरिष्यामः।
अस्राद्य। आचार्यत्वेनकर्माहंकरिष्ये क्षुरंडि आसादनेविशेषः। कुशाः। पवित्रेद्वे। समिधः
।२° ब्रह्मा। उपग्रह। स्रुणी ता। आज्यस्थाली। चरुस्थाली। सदुलाः। स्रुवः। स्रुचः। मेस्रुणउ
दकं। आज्यं। एतान्यासादयेत् ३ पूर्णपात्रासमन्त्र ३ गोमयेनोपलिप्य १ उल्लिख्य ४
उद्धृत्य ४। अभ्युदस्य १ अग्निमुपसमाधाय। अग्निंप्रणयामिमनसाशिवेनायमस्तु' संगमनो
वसुनां मानोहिंसीस्तविरंमाकुमारंणनोभवद्विपेदंचतुष्पदे स्तुतिः परिसमुहनं ३ पर्युक्ष्य
ण ३ आग्नेयदक्षे ३ आग्नेयदक्षं ३ पूर्वोत्तरस्यां ३ दक्षिणेपूर्वाग्र ३ पश्चिमेउत्तराग्र ३ उत्तरेपूर्वा
ग्र दक्षिणतोब्रह्मासनं उत्तरतःप्रणीतासनं आत्मासनंच अग्नेर्दक्षिणतोब्रह्मास्थापनं मूर्मुवः

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

स्वः रितिपवैरर्चनं अग्नेरन्तरन्तः मणितासनंउंप्रणयनं क्रोवः प्रणयतीतिपूरणं भूर्भुवः स्वरि
तीप्रतिष्ठाप्य स्तरणंत्रिवृत्पंचवह्नि पुरस्तात् प्रयमं पूर्वैपश्चादथपश्चात् मूलान्यग्रैः प्र
च्छादयंति पवित्रोत्सादानं प्रागग्रेधारंयेत् प्रादेशेनमापयिता पवित्रेस्कः दूर्निकुरेनपवि
त्रेछेदनं वैष्णव्यावित्युक्षणं कुर्यात्रूणन्मो पवित्रान्यामग्निंन्निः पर्युक्ष्यः मद्भांपयोसित्याज्य
स्थालिमादाय इध्मेत्याधिश्रस नुक्रुक्तस्रुवः प्रतपनं उत्तानहस्तसमार्जनं अग्नेरंतरेतोमूलेवा
त्यनःततःस्तास्रुक्षा पुनःस्रुक्स्रुवः प्रतपनं उदकोपःएवंस्रुचप्रतपनंमेक्षणप्रतपनं ऊर्जित्वा स्रु
वेसुदकंहृत्वास्योदकेन पवित्रेधारयन् अंगुष्ठाभ्यांचोपकनिष्ठिकाभ्यांचोभयतप्रतिगृह्योर्ध्वा
नेप्रहृहृत्वा ज्येप्रसस्यनि सवितुष्टाप्रसवउत्पुनाम्यछिद्रेणपवित्रेणवसोः सूर्यस्यरश्मिभिः। सह

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

न्मंत्रेण १ हिरण्यं जुहोति २ इत्याज्यसंस्कारः सवितुर्वः प्रसव उत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण वसोः सूर्यस्य रश्मिभिः सह पुनर्मंत्रेण १ हिरण्यं जुहोति २ इत्युदकसंस्कारः ३ हविर्यज्ञेनिशेषः बालहुस्त्वचतुर्थो निनामासु चार्यं। अग्नये सोमाय जुष्टं गृह्णामि उदाहरणाय यावतिपदिहुतिर्जुहोति तावन्तमेनं जानस्य उं मतिपदेयमायमराणाभ्योऽग्नये हुतिर्जुहोमः प्रजापतये रोहिएया अग्नये सोमाय जुष्टं गृह्णामि वारुं यं ३ चतुर्थं स्तूसी मतिपदेयमाय यायाजुष्मासारयामि मतिपदेयमाय मायत्वाजुष्टं प्रोक्षामि भाष्य स्रुवामादेजलसेतेजलयिचरुछांटिये टोनोदकेनसर्वस्मप्रोक्षणं तामणीतोःप्रोक्षणीश्च स्रुवां। शेषजलप्रणितामारेडवु निःप्रक्षालनं। अधिश्रयणं। श्रृतामिधारणं उदगुद्वासनं पार्श्वप्र ३

Takshashila Project

क्षालनं मस्मिधारणं तूष्णीसमिदाधोजुहुयात् १७ ईविश्वोर्दिस्तोसि उपमद्दनं स्रुवेणै
वाज्यहोमः उत्त्वमग्रेआगिरसोद्दिर एयस्तूपोग्निर्जगत्ति। आधारएवाज्यहोमेविनियोगः त्वमग्रेव्र
तपतिस्त्वंविप्रासिनः स्त्वंयस्मृतवंजामयोवयं।संतारएयः स्तिनः संसंद्दस्रिणः सुवीर्यंतिष्वतपा
मंद्दोमः स्वाहा ३१मग्नयेनमम इतिवायुकोणाद्दग्निकोणपर्यंतं यस्येमेप्राज्ञापत्योद्दिरण्यगर्भकस्रि
ष्टुप् आधारएवाज्यहोमेविनियोगः ३१यस्येमेद्दिमवंतोमद्दित्वायस्यसमुद्रंरसयासद्दः यस्येमाप्र
दिशोयस्यबाहुकस्मैदेवायद्दविषाविधेमस्वाहा ३२ कायनमम इतिनैर्ऋत्यकोणाद्दिशान्तंयंत्रं अ
ग्नयेद्दविषेस्वाहा ईदमग्नयेनमम ईशानोत्तरतः ३ सोमायस्वाहा ३२ सोमायनमम ६ दक्षिणतः
अथयजमानकर्म आसादनेविशेषः गव्यंघृतं।मधु।दधि।उदकं।पक्षेत्रीहियवोवाकृष्णः सुवर्ण।ऊर्णास्त्र

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

पं० २।

४ इंपत्नीपरिधानार्थंवस्त्रद्वयं उत्तरियंद्वयंच बालकस्य परिधानार्थंवस्त्रं।उत्तरीयंच गोदा
नार्थंतन्मूल्यद्रव्यं इतिमातापितरौशिरस्यात्मावद्धतेवाससीपरिधायः सउत्तरीयंच कुमारस्या
पिनूतनवस्त्रपरिधाय सउत्तरीयंच अत्राध्रे।ज्ञातस्यकुमारस्यगर्भोद्भवपानजनितसकलदोष
तिक्रांतदोषपरिहारार्थं इदंगोनिष्क्रयीभूतद्रव्यं आचार्यायतुभ्यमहंसंप्रददे तेनमहाविष्णुः प्रीयतां
अत्राध्रेममज्ञातस्यर्थं ज्ञातकर्मकृतिक्रांतदोषपरिहारार्थं सर्वप्रायश्चित्तहोममहंकरिष्ये
मातुःउत्संगेकुमारंप्राङ्मुखंनिधाय गणपतिस्मरणं आआचार्यस्याग्नेश्रीपूर्णनिवेदयेत् मायाश्वि
होमः ॐभूर्भुवःस्वःस्वाहा इदंमज्ञातयेनमम अयाश्चाग्नेस्यनिरस्तिश्च सस्मितमयाऽसि म ४

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

"॥ सामनसाकृतोयासंहव्यमूहिषे अयानः शृणुहिमेषजेस्वाहा इदमग्नयेनमम।पुरस्ताद्धोमः ॐ
भूःस्वाहा इदमग्न ।ॐ भुवःस्वाहा।इदंवाय ॐ स्वःस्वाहा इदंसू ॐ भूर्भुवःस्वःस्वाहा इदंप्रजापत ।न
तो बालकस्यवार ३ त्रयं।नूर्ध्नी अवघ्राणंहुत्वा वारत्रय ३ बालकस्यमुखेप्रतिमंत्रंनिः श्वासंमुचे
त ॐ ऋचाम्राणीहि १ यजुषासमनिहि २ ॐसाम्नोदमीहि ३ ततोमधुनिविषममानानग्व्यं
घृतंमाक्षिप्य जलेदधिप्रक्षिप्य ततः सर्वमेकीकृत्य अथवाजलेचव्रीहियवौसंनिधृप्य त्रिर्मन्त्रा
कृत्यासुवेनबालकस्यमुखेप्राशयेत् प्रतेयच्छामिमधुमन्मायवेदंप्रसूतंसवितामधोनां ॥
आयुष्मान्गुप्तोदेवताभिःशतंजीवशरदोलोकेअस्मिन् गोत्रअमुकशर्मन्।त्रिर्मं
त्रीवृत्यात्रिःप्राशयेत् इदंनामायथामित्तएवेवजानीयातांतथागोप्यनीयं द्व्यक्षरंचतुरक्ष

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

रंषऽ क्षरंवानामभवति देवशर्मन् २ गोवरधनिंशर्मन् ४ गोपालनंदशर्मन् ६ इतिअ
यवामध्वा दिचतुष्येऽक्षवर्णवृषन्नस्यशुक्रेऽक्षवर्णनिरोमाणिमश्रीकृत चतुर्वा
रंसुवर्णेनप्राश्ययेत् ऊँभूर्भुवःस्वर्द्योरिवेंत्वयिदधाम्यसौस्वाहा सर्वत्रासावितिदेवशर्मनित्या
दिभूर्वोरुनामांयथारुचिवदेत् ऊँयजुर्वेदंत्वयिदधाम्यसौस्वाहा ऊँस्वः सामवेद
त्वयिदधाम्यसौस्वाहा ऊँभूर्भुवः स्वर्द्योरिवाक्यमितिहासपुराणमोंसर्वान्वेदांस्त्वयिद
धाम्यसौस्वाहा अथवाभणिजेये मेधाजनानांततोबालकस्यदक्षिणेकर्णेवाग्नि
मंत्रंत्रिर्वदेत् ऊँवाक् ३ ततोबालकस्यमवलोकयेत् वाग्देवीमनसासंविदानात्रा
णेनवक्त्रेणसहेंद्रोक्तः जुषन्नोत्वासोमनसायदेवीमहीमंद्रावाणीवाणीचीसलिलास्त्र

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

यं भूः ततस्त्वं सुवर्णप्रक्षास्यवर्णसूत्रेणग्रंथित्वा बालकस्यदक्षिणेकरेबध्नीयात् कर्मस
मासौतत्सुवर्णंविभज्यब्राह्मणेभ्योदद्यात् अथवाग्रहेण स्थापयेत् अनेनलौकि
व्यवहारंकुर्यात् उपरिष्टाद्धोमः ॐभूः स्वाहा। इदंम ॐभुवः स्वाहा।इदंवा ॐ स्वः स्वाहा
।इदंसः ॐभूर्भुवः स्वाहा इदंप्रजापतयेम नामकर्म आसादनेविशेषः गोदानार्थंतन्मू
ल्यद्रव्यं नागवल्यादिपत्रं कुंकुमादिनामपूजनसामग्नि अत्राघारे ममास्यकुमा रास्यवी
जगर्भसमुद्भवेनोनिबर्हणायुरभिवृद्ध्यवहारसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं नामकरणकर्म
करणकर्मकालातिक्रांतदोषपरिहारार्थंदंगोनिष्क्रयिभूतंद्रव्य-आचार्यायतुभ्यमहंसंप्र
ददे तेनमहां अत्राद्य ममास्यकुमा सिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वर नामकरणकर्मकालातिक्रांतदो

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

य परिहारार्थं सर्वप्रायश्चित्तहोममहं करिष्ये मातुरुसंगेकुमारंप्रास्यखंनिधाय प्रायश्चित्त
होमः ॐभूर्भुवःस्वः स्वाहाइदंप्रजापतयेऽॐअयाश्चाग्नेस्यनभिशस्तिश्चसत्यमित्तमयाऽसि
तंतोअवदानधर्मेणैतद्गृहीत्वाजुहुयात् घृत १अवदान २घृत १क्षताभ्यंगःऊर्ध्वतिष्ठेत्स्वा
हा इदंप्रतिमंत्रेनमम १ॐयमायस्वाहा २इदंयमायनमम २ ६भरणीभ्यःस्वाहा। इदंभर
णीभ्योनमम ३ ६अग्नयेस्वाहा इदमग्नयेनमम ४ ६कृत्तिकाभ्यःस्वाहा इदंकृत्ति
काभ्योनमम ५ ६प्रजापतयेस्वाहा इदंप्रजापतयेनमम ६ ६रोहिण्यैस्वाहा इदं
रोहिण्यैनमम ७ ६आयुष्यंजघनार्भिरयमग्निर्वरेण्यः आयुर्नोधेहिजीवसेस्वाहा इदं

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

इमग्नयेनमम ८ आयुर्द्दाअग्नेहविषाद्दधानोघृतप्रतीकोघृतयोनिरेधि। घृतं पीत्वा मधुचा
रु गव्यंपित्तेव पुत्रंमिहरक्षतादिमंस्वाहा ईदमग्नयेनमम ९ गौतमो रहुगूणः सोमोवि रा ट्
गायत्री ९ त्वं सोममहेमनं त्वंयूनस्तायतोरक्षंदधासिजीवसेस्वाहा ईदंगौतमायनमम
१० एवंदशहुतिर्जुहुयात् यथाकुलोचितं नक्षत्रयादाक्षरंद्याक्षरनक्षत्रदेवतास्त्रयंचयया
रुचिनाम नागवल्यादिपत्रेकुंकुमादिनालिखित्वाचंदनादिभिःसंपूज्य ब्राह्मणैःअनुज्ञातोवा
लक्षसदक्षिणेकुर्ते। गोत्रः शिवशर्मा ईत्यादिउच्चैर्वदत् ततःउक्तरीत्यास्वस्तिवाचनंकृत्वा
इति अथवासुखावबोधार्थं नियहे १ द्वितीयायै २ तृतीयायै ३ चतुर्थ्यै ४ पंचम्यै
५ षष्ठ्यै ६ सप्तम्यै ७ अष्टम्यै ८ नवम्यै ९ दशम्यै १० एकादश्यै ११ द्वादश्यै १२ त्रयो

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

दृश्यै १३ चतुर्दृश्यै १४ पौर्णमास्यै १५ अमावास्यै १६ अग्नेदेवता पूर्वफाल्गुनक्षत्रं नाम
नि अग्नयेऽक्रिकाभ्यः १ प्रजापतयेरोहिण्यै २ सोमायमृगशिरसे ३ रुद्रायार्द्राभ्यः ४ अ
दितये पुनर्वसुभ्यां ५ बृहस्पतयेपुष्याय ६ सर्पेभ्योऽश्लेषाभ्यः ७ पितृभ्योमघाभ्यः ८ भग
यपूर्वफल्गुनीभ्यां ९ अर्यम्णेऽउत्तराफल्गुनीभ्यां १० सवित्रेहस्ताय ११ त्वष्ट्रेचित्रायै १२ वायवेस्वात्यै
१३ इन्द्राग्निभ्यांविशाखाभ्यां १४ मित्रायानूराधाभ्यै १५ इन्द्रायज्येष्ठायै १६ निर्ऋत्यैमूलाय
१७ अद्भ्योषाढाभ्यः १८ विश्वेभ्योदेवेभ्योऽषाढाभ्यः १९ ब्रह्मणेऽभिजिते २० विष्णवेश्र
वणाय २१ वसुभ्योधनिष्ठाभ्यो२ २२ वरुणायशतभिषजे २३ अजायैकपदेभाद्रपदाभ्यः २४
अहिर्बुध्न्यायभाद्रपदाभ्यः २५ पूष्णेरेवत्यै २६ अश्विभ्यामश्विनीभ्यां २७ यमायभरणी ७

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

मः २८ समाप्तः अन्नप्राशनकर्मः आसादनेविशेषः गोदानार्थंतन्मूल्यद्रव्यं कुशाः सुव
र्णादियात्रेदधिमधुघृतयर्क्षोदनः अत्राघृ अस्यकुमारस्यमातृगर्भमलप्राशनशुद्ध्ला
रमीत्यर्थं। अन्नप्राशनकर्मकात्तातिक्रांतदोषपरिहारार्थंदंगानि कृत्विभूतंद्रव्यं आचार्यायतुम्य
महंसंप्रददे तेनमहा — अत्राद्य अस्यकुमारस्य द्वारात्रा र्थं अन्नप्राशनकर्मकात्तातिक्रांत
दोषपरिहारार्थं। सर्वप्रायश्चित्तहोमहंकरिष्ये नातु — स्कंगेकुमारंप्रात्युखंनिधाय प्रायश्चित्तहो
मः ॐभूर्भुवःस्वःस्वाहाइदंप्रजापत ए अयाश्चाग्ने यजस्वाहा २ए मग्नये अयसेनमम ततोमंत्रे
णस्रुवेणैव आज्येनचतस्य आहुतिर्जुहुयात् ए अग्नयेत्तस्मैनो धेत्यनमीवस्यशुष्मि णः।म

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

८ मदान्तारैतारिषऊर्मान्नोधेहिद्विपदेशंचतुष्पदेस्वाहा इदमग्नयेनमम १ वामदेवोगौतमो
ऽग्निस्त्रिषु इमधानहोमेविनियोगः ऊंयच्चिद्धिते युरुष्मावृचिरा
गाः हुधीच १स्मा अदितेरनागान्येनो सिषिक्षथोविश्वगणेस्वाहा इदमग्नयेनमः २ यॉमदेवोगौ वा
तमौस्त्रिषुप् प्रधानहोमः गः ऊं मह्त्त्विदद्भुतंनसो अभिवंऊवादेवानामुतमर्त्यानां मातेसखायः
सदमिद्रिषामुयच्छतोकायुतनयायशंयोः स्वाहा इदमग्नयः ३ ऊं इदमग्नयआयुषेवर्चसेतिग्म
मोजोयरुणसोमरुजन् मातेवास्माअदितिः शर्मयंसद्विश्वेदेवाजरदष्टिर्यथासत् स्वाहा इद
मग्नयः।म ४ इत्यात्मानंनिर्हृत्य मातुरुत्संगस्थंबालकमवलोक्य अभिमंत्रमंत्रजपेत्॥
शंतवेखानः सा अग्निः पवमानोगायत्री। कुमारस्याग्निमंत्रऋविनियोगः अग्नुः आर्षुः षि ८

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

पवसे आसुवोर्ज्जमिषंचनः। आरेबाधस्वदुच्छुनां ततः स्वदस्वि एतः। हूतस्वस्तिक थि
ग्रो पविउदगात्स्त्रीन्कृणास्तीयैतद्परिबालेक पूर्वाभिमुखमंत्रे णोपवेशयेतमेधाति
थिक एव ५ थिवीनि चृदृगायत्री। उपवेशनेविनि गः उंस्नानार्थिविनत्वानृसूनिवेशनी य
ज्ञोनः शर्मसप्रथः ततोपरिहितवस्त्रेस्तथोपवीतकुलादिधारयेत् अस्तोपादौप्रक्षाल्य शु
द्ध घृतयुक्तंओदनहृत्वामहाव्याहृतिभिः अंगुष्ठअनामिकाभ्यांश्रिभुंजीयात्ततूर्वार्हस्य
सोमरह्वाजोऽग्निर्गायत्री नुवोमारुचः कश्यपोवायुरूस्त्रिका स्वाहेदुगणेगोतमः सूर्यो
नुष्टुप् सूर्यवः स्वःपरमेष्ठीप्रजापतिः प्रजापतिर्देवता श्रिशोरन्नप्राशनेविनि गः उं भू

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

भुङ्क्ष्वः खः एवंमाशीर्वादमिला बालकस्य मुखं प्रक्षालयेत् बालमुत्क्षेपयंबालकस्यजननीमा
सीयात्। अपचौलकर्मः। आसादनेविशेषः त्रिहिरवातिलमाषैः हयंकपूरितानिचत्वारि
तानिचत्वारियात्राणि। क्षीरोदकंघृतोदकंत्रिस्वेतानलत्वे। नवनीतं। पंचकुशतरुणानिआ
दर्शः। तात्रायत्क्षुरः। हवनस्यगोमयंहुयगोदानार्थंतन्मूल्यद्रव्यं अहतवस्त्रं बटोःपरि
धानार्थंनूतनवस्त्रंहुयांसउत्तरीयंच। एतान्यासाद्य। अहतवस्त्रंपरिधाय। सउत्तरीयंच। अ
त्राद्य अस्यकुमारस्यबीजगर्भसमुद्भवैनोनिवर्हणबलायुर्वर्चाभिवृद्धिद्वारा। श्रीपरमेश्व
रप्रीत्यर्थं। चूडाकरणकर्मकालातिक्रांतदोषपरिहारार्थं इदंगोनिष्क्रयिभूतंद्रव्यं आचार्याय
तुभ्यमहंसंप्रददे तेनममहा। गां आत्राद्य। अस्यकुमा'द्वारश्री'र्थं चूडाकरणकर्मकालातिक्रां

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

तदोषपरिहारार्थं सर्वप्रायश्चित्तहोमं करिष्ये। प्रायश्चित्तहोमः ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा। इदं प्रजा॰। अ
या श्वाग्ने॰। षजंस्वाह इदमग्नये अयसेनम॰। पुरस्ताद्धोमः ॐ भूः स्वाहा। इदम॰। ॐ भुवः स्वाहा २दंवा
य॰। ॐ सुवः स्वाहा। इदंसूर्याय ॐ भूर्भुवः स्वः स्वाहा। इदं प्रजा॰॥ ततः अग्नेपश्चात् खदक्षिणभागेप्रागुख
ब्रह्मासनमास्तीर्य तत्रोपविश्य शिखाबन्धनं कृत्वा आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य ममोपात्त
एंचनीर्मधुनाप योमंद्राधनस्सुतयाततः कुमारंपसाद्यावुपविश्य शीतोष्णेदृष्ट्वा॥ तदंसना
हाय ॐ उदंतुजीवसेदा र्यायुलायवर्चसे त्रायुषंजमदग्नेः कश्यपश्यत्र्यायुषंमगस्त्यस्यत्र्यायुषंय
देवानांत्र्यायुषंतन्नकरोमित्र्यायुषं गोत्रअमुकशर्मन् दीर्घमंत्रेणकुमारस्यदक्षिणेकर्णेपरिकेशप
क्षमंत्रादसावारत्रयंकेदयेत् अमुकस्कन्धनिसक्तुद्धंतंव्यवहारिष्यंनामवदेत् ततस्तूष्णीत्रे एया

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

१० शलल्याजटामोचनंकार्यं।ततोनवनीतेनतदाईकेणपक्षविश्सप्याकुशतरूणं। ओषधंघृतिमं
त्रेणव्यवहारसाधनार्थंपक्षेधारयेतउंओषधेत्रायस्वैनं। ततःकेशनूकुशतरूणंचतूस्मी आ
दशेनसंस्पृशेत्।ततःस्तजोसीतिमंत्रेणस्रुग्दक्षीयात्।उंतेजोसीखधितिस्तेपितांमेनेहिसीः
ततोयेनेतिमंत्रेणप्रयमांसंख्यावदारिकंनाम२सहितेन आईकृतानि केशप्याणिकुशतरूणं
चायुगपतच्छेदयेत्। उंयेनावपत्सवितास्वधेस्तेरणस्तोवरूणस्यविद्वान् येनधातादृहस्प
तिरिंद्रस्यचावपच्छिरः तेनत्रह्मणेवपतेदमद्यामुष्यानदीघायुरयमस्तुवीरः गोत्रः अ
मुकरर्मोइतिकेशांछित्वा केशानद्रुपनस्यंगमयेत्रागग्रांश्चिरध्यात् संहत्यध्रुवानवरीसा
रम्यच्छेदनांताःक्रियाः पुनर्वारद्वयंवरुसंपूर्ववत्करेणकुर्यात्। एवंवारत्रयंदक्षिणपक्षेकु १०

Takshashila Project

र्यात् संकल्पः अत्राद्य समत्रितीयेतु प्रवपर्नसां गता सिध्यर्थं इदं गोनि ष्कयिन् तंद्यं अ
हतवस्त्रं च आचार्या यतुभ्यमहं संप्रददे। तेन मद्दाविष्णोः तां ततोवामक र्णी परिदेशाय शेषं संश्च
ध्व मृतावरा स्यादि छेदनांताः क्रियाः वारद्वयं पूर्ववत्प्रकारे ण कुर्यात् प्राक संस्कं छेदनं कुर्यात्
ततोनापितेनोदक संस्कं निः शेषं वपनकारयित्वा आचारन्नकेशान् पितृभगिन्यावस्त्रांते गार
यित्वा कुमारंस्नापयित्वा नूतनवस्त्र मरिधारयित्वा गंधमाल्यादि अलंकृत्य ईशान्यांबहुलतृण
मदेशेजलनिकटेवाकेशाननिखाय व्रीत्यादि ५ पात्राणिनापित्वायदत्वा उपरिष्टाद्धोमः ऊंभूः स्वाहा
ईदं मा ऊंभुवः स्वाहा इदंवा। ऊंस्वः स्वाहार्इदंसः। ऊंभूर्भुवः स्वः स्वाहा इदंप्रजा। स्विष्टकृद्धोमः घृतस्तु
वा १ अवदानं १ घृतस्तु २ एरिते। नक्षेताग्नेः अग्नयेस्विष्टकृते स्वाहा। इदमग्नयेस्विष्टकृ।

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

तेनमम: सप्रक:। स्वदेणाज्यहोम: उंभू:स्वाहा। इद'।१। उंभव स्वाहादद'मा'।२ उंस्व:स्वाहा।
इद'सू'।३ उंभूर्भुव:स्व:स्वाहा।इद'म:४ उंभूर्भुव:स्व:स्वाहा इद'म ५ अयास्माग्नेश्च'पज'स्वा
हा इद'मग्नयेअयसेनमम ६ प्रजापतयेस्वाहा।इद'म'७ उपग्नहविमुञ्च स्रुच्चग्वा स्रुव
मध्यं।मूलमाज्या ८'स्वाहास्यां।अग्नेर्वासोमितिस्रु: समिधोजुहुयात् कुण्डजल सहितपवित्रा
भ्यांयद्योत्कंपर्युक्षणंसहितंपवित्राभ्यांय द्योत्कंपर्यक्षणं।वारत्रयं ३ सकुण्डपवित्राभ्यांमण्डिता
स्छ जलेनमा र्जनं इदमाप: प्रवहतुयत्किंचदुरितंमयि।यद्वाहमभिदुद्रोहयद्वाशेषउतानृ
तं आपो अद्यान्वचारिषंरसेनसमगस्मह्हिं पयस्वानग्न आगहितंमासंसृजवर्चसा संम्मार्गेव
र्चसासृजसंप्रजयासमायुषा विधुर्मे अस्यदेवारद्वेषोविधासं इंविभि:मार्जनंकृत्वा पवित्रेणोप्र ११

Takshashila Project

क्षिय वदिहोमः ब्रह्मणाविमोकः। स्विवाचनसंकल्पः अत्राद्य मम। सुतस्यजातकर्मादि चौल
कर्मांतकर्म-कर्मणः समृध्यर्थंयथासंपन्नान्नेनतृप्तिपर्यंतोनमोजनेनचत्वा। २रिष्टत्राह्म
णान् अहंभोजयिष्ये। तोनकर्मांगदेवतापीयंतां दक्षिणा संकल्पः अत्राद्य मम सुतस्यजातक
र्मादि चौलकर्मांतकर्मांतकर्मकर्मणः प्रतिष्ठासिध्यर्थं। मनसिसंकल्पितंदक्षिणां आचार्यायतुभ्यमहं
म्योब्राह्मणेभ्योभ्यश्चाहंसंप्रददे। तेनकर्मां। न्यूनातिरिक्तदोषपरिहारार्थंनूयसीदक्षिणांनानांगो
त्रेभ्योब्राह्मणेभ्यश्चाहंसंप्रददेगोतानत्रसंकल्पः अस्यकर्मणः समृध्यर्थंरूपांगं आचार्यायतुभ्यम
हंसंप्रददेपूर्णपात्रसंकल्पः अस्यकर्मणः समृध्यर्थंदास्यमानपूर्णपात्रंब्रह्मणेतुभ्यमहंसं
प्रददे उत्सर्जनंब्रह्मणः एतन्नःपंचोनाग्नयः। त्रयोविंशतिकामाय त्रि चतुभ्यश्चमः स्वा

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

यत्पुरुषायन्मः। अनेनयथत्कर्मकृतेनमहाविष्णुःप्रीयंतां दक्षिणाःपांत्विस्यादियथायका
शात्क्षपुवामहत्स्वस्तिवाचनं अभिशेकामांगल्य। आशिर्वादः तेरेड़ा।पीड़ि।यधावेतेस्त्रा
४आविनेवधावे अमउपाहरभिशेषः कुंकुम। श्री फलानागवल्लीपत्रा।कुशाः। पवित्रे
द्वे २समिध २० ब्रह्मा उपवस्त्रप्रलीना।आज्यस्थाल्यौचिरुस्थाली।तंडुलाः स्रुवः।स्रुचः।मे
क्षणंउदकं।आज्यंगव्यंघृतंमधुदधिपयसेन्द्रियवोया पयसेकक्षवर्णंहृयमेस्यशु-
क्ल-वर्णंनिरोमाणीज्ञतेस्यसंम्यक्पिष्टानि सुवर्णं।ऊर्णसूत्रं त्रिद्वि।यवतिलमाषः ए
यकपूरितानिचत्वारिपात्राणि उलोदक त्रेणिग्रलली।नवनीतंपंचकुशतरूणानि।आ
दर्शः।ताम्रयुतक्षुरः।हषनस्यगोमयं षट गोदानार्थंतन्मूल्यद्रव्यं अहतवस्त्रा पूर्ण १२

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

पात्रा। स्कंडिलार्थेमृत्तिकाकर्मपात्र स्कंडिलार्थेमृत्तिका इंधस्योः परिधानार्थे अहत्तव
स्त्रद्वयं। उत्तरीयवस्त्रद्वयं बालकस्य परिधानार्थेव स्त्रद्वयं उत्तरीयवस्त्रद्वयं विनाय
कशांतुपाहारः। गणपति पूजनेपाहारः मातृकानेपाहार हदुश्राद्धेपाहारः वरणकाचा
रस्यापाहार ब्राह्मणानांवरणेपाएर हवान्यासाध इति जातकर्मादिचौलकर्मांतक
एकतंत्रेण समाप्तः॥ लिखितंगमगनएमेणावारा एस्यांसंवत् अष्टादश अष्टाशीत्ति
तमेवर्षे॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ ॥ ॥

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.

Takshashila Project

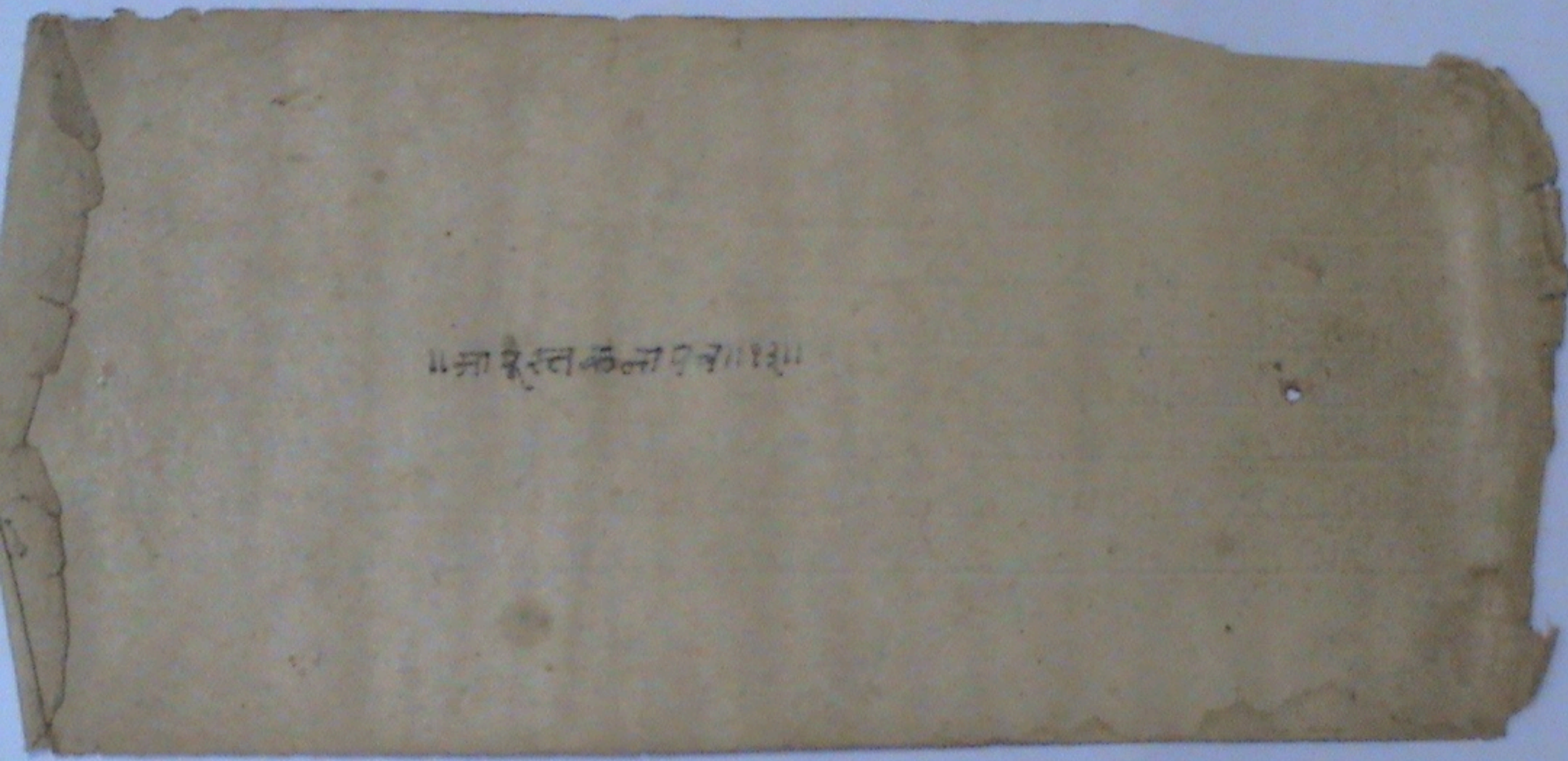

Digitized by Vaidika Bharata/Suparna Trust, Maujpur, New Delhi.